

Wstęp

Kolejny tom Średniowiecza polskiego i powszechnego, publikacji Zakładu Historii Średniowiecznej Instytutu Historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, obejmuje nie tylko teksty mediewistów zatrudnionych w tym Zakładzie, lecz również artykuły autorów z innych ośrodków naukowych w kraju i za granicą. Podtrzymujemy założenie przyjęte w pierwszym tomie, iż będziemy prezentować aktualne zainteresowania badawcze współpracujących z nami historyków, w miejsce stosowanej niekiedy zasady koncentrowania uwagi na określonej, jednorodnej tematyce.

Publikację otwiera tekst Václava Drški (Praga), poświęcony wewnętrznej sytuacji politycznej państwa Franków od śmierci Chlodwiga do jej stabilizacji w drugiej połowie VI wieku. Kolejny artykuł wyszedł spod pióra Idziego Panica (Katowice), który poddał analizie Żywoty świętych Cyryla i Metodego, dociekając, w jakim stopniu są one przydatne do badań nad ideologią państwa i władcy w Państwie Wielkomorawskim. Dariusz Adamczyk (Hannover) zarysował rozwój handlu między basenem Morza Bałtyckiego a obszarem bizantyjsko-arabskim w IX i X wieku, zaś Lesław Spychała (Wrocław) przedstawił dociekania wczesnośredniowiecznych Węgrów na temat ich etnogenezy. Ostatnim artykułem części prezentującej zagadnienia z historii powszechniej jest tekst Marii Bláhovej (Praga), która omówiła sposób pojmowania instytucji państwa i szeroko rozumianej władzy państwowej przez kronikarza czeskiego Kosmasa.

Kolejne artykuły dotyczą różnych zagadnień z historii Polski w średniowieczu. Pierwszy z tej serii tekstów wyszedł spod pióra Marka Cetwińskiego (Częstochowa), poświęcony zaś został analizie wydarzeń związanych z podstępnym pojmaniem księcia przemyskiego Wołodara

Rościszławica przez palatyna Piotra Włostowica w 1120 roku. Stanisław Bylina (Warszawa) przedstawił dwa nurty późnośredniowiecznego chiłizmu: pierwszy związany z odłamem franciszkanów w Europie południowo-zachodniej, drugi natomiast z radykalnym skrzydłem husyckim w Czechach. Jerzy Sperka (Katowice) dowiódł, że opinia badaczy (oparta na przekazie Długosza), iż na zjeździe sieradzkim w roku 1432 doszło do zmian w sprawie zasad następstwa tronu, ustalonych na zjeździe w Jedlni w 1430 roku (po przewidywanej śmierci Władysława Jagiełły), jest nieuzasadniona. Bożena Czwojdrak (Katowice) przedstawiła nowe spostrzeżenia dotyczące niektórych okoliczności konfederacji Spytka z Melsztyna, zawiązanej w Nowym Mieście Korczynie 3 maja 1439 roku, a także postawiła hipotezę, według której bitwa pod Grotnikami miała miejsce nie 4, lecz 6 maja 1439 roku. Stanisław A. Sroka (Kraków) dowiódł, że biskupem Siedmiogrodu w latach 1443—1461 był Polak Maciej z Łabiszyna, a nie jak dotychczas przypuszczano — Włoch Maciej de la Bischino. Ponadto przedstawił relację węgierskiego duchownego z podróży do Włoch w roku 1494. Alicja Szymczakowa (Łódź) scharakteryzowała mieszczan królewskiego miasta Warta w XV wieku. Ostatni tekst naszej publikacji wyszedł spod pióra Jana Tęgowskiego (Toruń—Białystok), dotyczy zaś nieznanych do tej pory koligacji rodzinnych elit możnowładczych na Litwie.

Mamy nadzieję, że prezentowany Czytelnikom kolejny tom *Średniowiecza polskiego i powszechnego* przyczyni się do dalszego poszerzenia wiedzy na temat różnych aspektów dziejów tej epoki.

Idzi Panic, Jerzy Sperka